

4

Guia de debat

FÒRUM **2000**

Educació ambiental

Per renovar l'educació davant els reptes de la sostenibilitat

SCEA
Societat
Catalana
d'Educació
Ambiental

Ara parlem de...

Reptes de futur

En un procés que es va iniciar l'octubre de 1998, el debat del Fòrum 2000 d'Educació Ambiental ens ha anat aportant, etapa rera etapa, una diagnosi col·lectiva i una sèrie de propostes que s'han anat recollint a la Guia de debat. Des d'aquestes pàgines volem dirigir un agraïment a tots els col·lectius i persones que amb la vostra participació heu anat construint el Fòrum.

Ara hem arribat a la darrera fase de treball. Després de la 4a Trobada (11 i 12 de novembre de 2000) volem obtenir un document final que reculli fidelment el que s'ha dit al llarg del debat i presenti un pla de treball per als propers anys. Per avançar en el desenvolupament d'aquest pla, el quart bloc de debat del Fòrum té un plantejament diferent als anteriors: en les pàgines següents us presentem un document base o esborrany, al qual us demanem que feu totes les aportacions possibles per tal de poder introduir les vostres esmenes i aproximar-nos a un text final consensuat.

El document base és un recull ordenat de les propostes plantejades durant els tres períodes de debat i les tres trobades precedents, elaborat per un grup de treball de la SCEA. Partint dels aspectes més tractats pels grups de debat, s'han classificat les aportacions fetes en vuit àmbits temàtics:

- Objectius i metodologies de l'educació ambiental
- Formació
- Sistema educatiu formal
- Centres d'educació ambiental
- Comunicació
- Recerca i avaluació
- Organització com a col·lectiu
- Situació professional i laboral

Cada àmbit temàtic constitueix un apartat del document base, que inclou una breu introducció, una proposta d'actuació i unes preguntes dirigides als grups de debat, plantejades per procurar avançar en les propostes poc madures i en els aspectes en els quals encara no hi ha consens.

Cal dir que els àmbits temàtics no són compartiments tancats, sinó que s'intersecten. Per això, hi ha diverses propostes incloses en més d'un àmbit. Les trobareu assenyalades amb un asterisc, amb una referència sobre els altres àmbits on també les podeu localitzar.

Pauta de treball proposada

1. Llegiu el sumari general del document base (pàgina 122), on us presentem de manera jerarquitzada els vuit àmbits temàtics, els objectius de cada àmbit i les línies estratègiques proposades per assolir cada objectiu.
2. Trieu l'àmbit o àmbits temàtics en els quals vulgueu centrar el vostre debat o reflexió.

És preferible que tracteu un tema en profunditat a que intenteu abarcar-los tots, però l'elecció d'un àmbit determinat no priva que pogueu introduir al document esmenes de caràcter general o relatives a altres àmbits.

3. Abans d'iniciar el debat, llegiu el text corresponent a l'àmbit o àmbits temàtics que hagueu triat.

També s'han inclòs aquests textos íntegres a la Web del Fòrum, per tal de facilitar-vos el treball en suport informàtic i la comunicació a distància.

4. A partir del dia 1 de setembre, comuniqueu a la secretaria del Fòrum per telèfon, correu electrònic o fax quins temes heu triat. D'aquesta manera us podrem proporcionar suport i alhora sabrem si hi ha algun tema que no tracta cap grup i que cal dinamitzar.

5. Desenvolpeu el debat al vostre aire, però tenint en compte que us proposem tres feines:

- **Presentar esmenes al document.**
- **Fer noves aportacions (respostes a les qüestions per al debat i altres suggeriments).**
- **Indicar, de la totalitat de projectes presentats, els 5 que considereu prioritaris.**

6. Ompliu la fitxa resum del debat (pàgina 155) i feu-la arribar a la secretaria del Fòrum abans del 6 d'octubre. Podeu enviar-la per correu postal, fax, correu electrònic o omplir directament la fitxa-resum que trobareu a la Web del Fòrum.

Si us plau, respecte la data límit, ja que només tindrem un mes per incorporar les vostres esmenes abans de la quarta trobada.

Recordeu:

Data límit per a la tramesa de la fitxa resum del debat: 6 d'octubre de 2000

Quarta trobada: 11 i 12 de novembre de 2000

Participació en debats oberts

Adicionalment, tots els inscrits podeu accedir al debat obert a través de la Web del Fòrum. Hem creat una pàgina a través de la qual, de manera instantània, podreu fer públiques les vostres opinions, plantejar noves qüestions, respondre a les d'altres persones i intercanviar idees amb tots els altres participants al debat que hi accedeixin.

També s'ha programat una sessió de debat a la seu de la SCEA, dirigida principalment a les persones inscrites a títol individual. Es realitzarà el dilluns 18 de setembre de 2000 a les 6 de la tarda. Cal confirmar l'assistència trucant a la SCEA.

12

Secretaria del Fòrum:

Societat Catalana d'Educació Ambiental

Aragó, 281, 1r 1a

08009 Barcelona

Tel. 93 488 29 79

Fax 93 487 32 83

Correu-e: scea@pangea.org

Web: <http://www.pangea.org/scea/forum>

Sumari general del document de debat

ÀMBIT: OBJECTIUS I METODOLOGIES DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL. PÀGINA 126

OBJECTIU 1: FOCALITZAR ELS ESFORÇOS EN L'ASSOLIMENT DELS OBJECTIUS FONAMENTALS DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL.

Línia estratègica 1: Educació per a l'acció. 3 projectes.

Línia estratègica 2: Educació per al foment de l'esperit crític. 2 projectes.

Línia estratègica 3: Educació per a la participació. 1 projecte.

OBJECTIU 2: REVISAR ESTRATÈGIES, METODOLOGIES DE TREBALL I DESTINATARIS.

Línia estratègica 4: Extensió de l'educació ambiental a tots els àmbits socials. 2 projectes.

Línia estratègica 5: Aportació de nous models de referència alternatius i que tendeixin a la sostenibilitat. 4 projectes.

Línia estratègica 6: Creació d'espais de participació ciutadana. 7 projectes.

ÀMBIT: FORMACIÓ PÀGINA 130

OBJECTIU 1: GARANTIR UNA FORMACIÓ INICIAL I CONTINUADA DE QUALITAT DELS EDUCADORS AMBIENTALS.

Línia estratègica 1: Incorporació de l'educació ambiental des de la formació inicial. 4 projectes.

Línia estratègica 2: Consolidació i aprofundiment de la formació (interdisciplinària) continuada dels educadors ambientals. 5 projectes.

Línia estratègica 3: Elaboració de noves eines per a la formació permanent.

Línia estratègica 4: Desenvolupament de mecanismes que ordenin la formació i garanteixin la seva qualitat. 5 projectes.

1 projecte de caràcter general.

OBJECTIU 2: MILLORAR LA FORMACIÓ AMBIENTAL DEL PROFESSORAT.

Línia estratègica 5: Reforç de l'educació ambiental en la formació inicial i continuada del professorat. 3 projectes.

OBJECTIU 3: REFORÇAR LA FORMACIÓ AMBIENTAL DELS TÈCNICS, PROFESSIONALS I ALTRES AGENTS QUE PODEN CONTRIBUIR A LA MILLORA DEL MEDI AMBIENT.

Línia estratègica 6: Formació permanent i assessorament a tècnics, professionals i altres agents ambientals. 8 projectes.

Línia estratègica 7: Incorporació de l'educació ambiental en els col·legis i associacions professionals, gremis, administració, empreses, universitats, fundacions, etc.

OBJECTIU 4: MILLORAR LA FORMACIÓ AMBIENTAL DELS PROFESSIONALS DE LA COMUNICACIÓ.

Línia estratègica 8: Formació inicial i continuada de professionals de la informació (periodistes i comunicadors) especialistes en medi ambient i educació. 3 projectes.

ÀMBIT: SISTEMA EDUCATIU FORMAL PÀGINA 134**OBJECTIU 1: OPTIMITZAR EL TREBALL DEL PROFESSORAT EN ACTIU.**

Línia estratègica 1: Suport al professorat. 5 projectes.

Línia estratègica 2: Millora de la formació permanent del professorat. (*Vegeu objectiu 2 de l'àmbit de formació)

OBJECTIU 2: AMBIENTALITZAR L'ESCOLA.

Línia estratègica 3: Ambientalització de l'organització escolar. 6 projectes.

Línia estratègica 4: Ambientalització del currículum. 8 projectes.

Línia estratègica 5: Projecte dels centres d'ensenyament al medi social on estan inserits. 2 projectes.

ÀMBIT: CENTRES D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PÀGINA 137**OBJECTIU 1: MILLORAR LA QUALITAT DELS CENTRES D'EA.**

Línia estratègica 1: Definició d'índexs de qualitat i homologació dels equipaments i serveis d'educació ambiental. 4 projectes.

Línia estratègica 2: Consolidació d'equips educatius estables. 4 projectes.

Línia estratègica 3: Ambientalització dels centres d'educació ambiental (projecte educatiu, infraestructura i gestió). 1 projecte.

OBJECTIU 2: INCREMENTAR I MILLORAR ELS SERVEIS DELS EQUIPAMENTS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL.

Línia estratègica 4: Reforç de la intervenció dels centres d'educació ambiental en el seu entorn. 1 projecte.

Línia estratègica 5: Actuació dels centres d'educació ambiental com a assessors de les escoles en el camp de l'educació ambiental. 1 projecte.

OBJECTIU 3: ASSOLIR UNA DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DELS EQUIPAMENTS D'EA ADEQUADA A LES NECESSITATS DEL PAÍS.

Línia estratègica 6: Aconseguir que cada comarca o àmbit territorial disposi d'un centre d'EA que funcioni com a centre de recursos i nucli assessor. 4 projectes.

ÀMBIT: COMUNICACIÓ PÀGINA 140**OBJECTIU 1: MILLORAR LA FORMACIÓ I PROFESSIONALITAT DELS EMISSORS**

Línia estratègica 1: Millora de les habilitats comunicadores dels educadors ambientals. 3 projectes.

Línia estratègica 2: Millora dels coneixements socioambientals i de la implicació en aquesta temàtica per part dels professionals de la comunicació. 2 projectes.

OBJECTIU 2: VETLLAR PERQUE ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ SUBMINISTRIN INFORMACIÓ RIGOROSA I NO ENGANYOSA EN RELACIÓ A LA TEMÀTICA SOCIOAMBIENTAL.

Línia estratègica 3: Treball cooperatiu entre educadors i comunicadors. 2 projectes.

Línia estratègica 4: Tutela i seguiment dels continguts emesos pels mitjans de comunicació. 2 projectes.

OBJECTIU 3: INCORPORAR MISSATGES RELATIUS A LA SOSTENIBILITAT I A LA PROBLEMÀTICA AMBIENTAL ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ, ADEQUANT ELS MITJANS A TOTS ELS DESTINATARIS. 4 projectes.

ÀMBIT: RECERCA I AVALUACIÓ PÀGINA 143

OBJECTIU 1: ACONSEGUIR QUE ES DUGUI A TERME MÉS RECERCA EN EA VINCULADA A LA PRÀCTICA.

Línia estratègica 1: Promoció de recerques en les quals els objectius i la metodologia responguin a 'recerques-acció'.

Línia estratègica 2: Formació d'equips de recerca en què col·laborin Universitats i centres de recerca, SCEA i altres associacions, moviments de renovació pedagògica, equips d'EA, mestres i educadors. 1 projecte.

Línia estratègica 3: Capacitació dels professionals de l'EA en recerca. Inclusió d'aquest àmbit en els currículums de formació dels educadors en EA. 1 projecte.

OBJECTIU 2: DEFINIR LÍNIES DE RECERCA EN EDUCACIÓ AMBIENTAL, PRIORITÀRIES A CATALUNYA A MITJÀ TERMINI.

Línia estratègica 4: Elaboració de propostes de línies de recerca en educació ambiental que considerem que podrien ser prioritàries, a partir de reflexionar sobre les necessitats que es van detectant al posar en pràctica diferents projectes. 1 projecte.

Línia estratègica 5: Instar a les administracions que col·laborin en la definició de línies de recerca en educació ambiental prioritàries a Catalunya, que les encarreguin a equips competents i que les dotin econòmicament (per optimitzar els recursos). 1 projecte.

OBJECTIU 3: PROMOURE QUE TOT PROJECTE D'EDUCACIÓ AMBIENTAL TINGUI EN COMPTE L'AVALUACIÓ EN EL SEU DISSENY.

Línia estratègica 6: Replantejament del concepte d'avaluació, no identificant-la únicament amb avaluació de resultats. 2 projectes.

Línia estratègica 7: Promoció de l'avaluació dels processos que han portat o que tenen lloc quan s'aplica un projecte d'educació ambiental. 1 projecte.

Línia estratègica 8: Consideració de l'avaluació i de l'autoavaluació com un component imprescindible de tota activitat educativa. 2 projectes.

OBJECTIU 4: DIFONDRE I INTERCANVIAR ELS RESULTATS DE RECERQUES I AVALUACIONS.

Línia estratègica 9: Organització de plataformes que afavoreixin la trobada de persones i la manifestació de les idees. 2 projectes.

ÀMBIT: ORGANITZACIÓ COM A COL·LECTIU PÀGINA 148**OBJECTIU 1: POTENCIAR MECANISMES DE COORDINACIÓ, COMUNICACIÓ I INTERCANVI ENTRE ELS EDUCADORS AMBIENTALS.**

Línia estatègica 1: Centralització de la informació. 2 projectes.

Línia estatègica 2: Foment del treball en xarxa. 7 projectes.

OBJECTIU 2: INCIDIR EFECTIVAMENT EN LA MILLORA DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL I LA SEVA PROJECCIÓ SOCIAL.

Línia estatègica 3: Aconseguir una estratègia d'educació ambiental per a Catalunya amb la participació de les entitats i col·lectius dels professionals de l'educació ambiental del país.

Línia estatègica 4: Dotar-nos d'una estructura capaç de coordinar esforços i d'influir en l'educació ambiental que es fa a Catalunya. 2 projectes.

Línia estatègica 5: Creació d'oportunitats i fòrums d'intercanvi i innovació. 4 projectes.

OBJECTIU 3: VETLLAR PERQUE LES ADMINISTRACIONS DEFINEIXIN UNES LÍNIES CLARES D'ACTUACIÓ EN EDUCACIÓ AMBIENTAL I LES COMPLEIXIN.

Línia estatègica 6: Millora dels canals de comunicació amb l'administració. 1 projecte.

Línia estatègica 7: Seguiment i avaluació de les actuacions de l'administració. 4 projectes.

ÀMBIT: SITUACIÓ PROFESSIONAL I LABORAL PÀGINA 152**OBJECTIU 1: ACONSEGUIR UNA MILLORA DE LES CONDICIONS LABORALS I PROFESSIONALS DELS EDUCADORS AMBIENTALS A NIVELL COL·LECTIU.**

Línia estratègica 1: Desenvolupament de línies de treball conjunt a favor del reconeixement social i administratiu com a col·lectiu, que comportin una progressiva millora de la remuneracions i de les situacions contractuals. 2 projectes.

El document-base per al quart període de debat es basa en les aportacions fetes per més de 500 persones al llarg del Fòrum 2000 d'Educació Ambiental. El desenvolupament del text per àmbits temàtics és el resultat del treball intens i desinteressat de les següents persones: Carme Albaladejo, Jesús Canelo, Ricard Carol, Sebastià Dunyó, Àngels Ferrer, Josep Manel Gonzalez, Juli Mauri, Mª Creu Moya, Toni Navarrete, Mar Olivar, Josep Palos, Genís Pascual, Albert Rodríguez, Neus Sanmartí, Joan Vives i Hilda Weissmann. Han intervingut també en la redacció, en la coordinació general i en el procés d'integració dels diferents apartats Arantxa Arnaiz, Marta Cuixart, Margarida Feliu i Teresa Franquesa. La Junta Directiva de la Societat Catalana d'Educació Ambiental ha realitzat una sèrie de recomanacions sobre l'estructura general del text i les pautes del debat.

Objectius i metodologies de l'educació ambiental

Aquest àmbit temàtic tracta els plantejaments entorn a la concepció de l'educació ambiental, que han anat sorgint al llarg del Fòrum.

La finalitat de les actuacions proposades és actualitzar els objectius, continguts i metodologies dels projectes d'educació ambiental.

OBJECTIU 1: FOCALITZAR ELS ESFORÇOS EN L'ASSOLIMENT DELS OBJECTIUS FONAMENTALS DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL.

Línia estratègica 1: Educació per a l'acció.

Projectes:

1. Programació d'activitats formatives en associacions de veïns, mercats i col·lectius específics, acompanyades de propostes d'accions concretes. Es proposa començar pels col·lectius més conscienciats d'una ciutat-tipus (per exemple una capital de comarca) i estendre-ho després a altres col·lectius de la ciutat i finalment a totes les capitals de comarca. Difondre aquestes experiències concretes en els mitjans de comunicació.
2. Incentivació dels actes de la ciutadania a favor de la sostenibilitat facilitant les iniciatives, aportant petites compensacions directes i informant dels resultats.
3. Creació d'un programa basat en un quadern de sostenibilitat (material sobre la sostenibilitat de cada dia que permeti l'autoavaluació del que fa el ciutadà i faciliti la introducció de correccions).

Línia estratègica 2: Educació per al foment de l'esperit crític.

Projectes:

4. Realització de campanyes informatives rigoroses als mitjans de comunicació, per posar en evidència els processos i les relacions entre aspectes de la vida quotidiana i els problemes ambientals. (*Vegeu també objectiu 2 de comunicació)
5. Incorporació del foment de l'esperit crític al currículum dels formadors. (*Vegeu també objectius 1 i 2 de formació)

Línia estratègica 3: Educació per a la participació.

Projectes:

6. Retroalimentació de la participació ciutadana a partir de l'assoliment de peits objectius concrets. (*Vegeu també línia estratègica 6 d'aquest mateix àmbit)

OBJECTIU 2: REVISAR ESTRATÈGIES, METODOLOGIES DE TREBALL I DESTINATARIS.

Línia estratègica 4: Extensió de l'educació ambiental a tots els àmbits socials.

Projectes:

7. Elaboració d'un pla d'educació ambiental per a tothom, incloent una diagnosi (realitats existents i necessitats), determinació de *grups-diana*, desenvolupament d'estratègies educatives, disseny de línies de treball i valoració de tipus d'actuació que es pot oferir a cada grup.
8. Intervenció familiar en educació ambiental a través dels centres escolars. (Vegeu també línia estratègica 5 de sistema educatiu formal)

(* L'extensió de l'educació ambiental a tots els destinataris és objecte de treball de diversos àmbits. Vegeu també formació i comunicació)

Línia estratègica 5: Aportació de nous models de referència alternatius i que tendeixin a la sostenibilitat.

Objectius i metodologies de l'

Projectes:

9. Realització d'un projecte de sostenibilitat amb un programa d'actuacions concret per a cada centre o equip d'educació ambiental. (*Vegeu també àmbit de centres d'educació ambiental)
10. Creació d'una xarxa entre equips de treball que permeti l'intercanvi d'experiències, informacions i recursos i la consolidació d'espais de treball comuns. (*Vegeu també línia estratègica 2 d'organització com a col·lectiu)
11. Recerca i dotació d'uns indicadors de sostenibilitat per mesurar l'eficàcia dels programes.
12. Creació d'un Consell l'Educació, que representi tots els sectors, que faci un seguiment continuat dels indicadors de sostenibilitat, que valori la seva evolució i, en funció d'aquesta valoració, incorpori modificacions o redissenyi els programes.

Línia estratègica 6: Creació d'espais de participació ciutadana.

Projectes:

13. Creació de grups de debat i de discussió sobre recursos i problemes locals amb participació de la comunitat directament implicada.

14. Foment de la creació de fòrums de debat representatius de la ciutadania, que revitalitzin el funcionament democràtic.
15. Aprofitament dels processos d'elaboració d'Agendes 21 locals com a ocasió de promocionar la participació i l'educació ambiental.
16. Creació d'una comissió d'educadors dedicada a fomentar la participació ciutadana.
17. Elaboració d'indicadors de participació ciutadana.
18. Divulgació del potencial dels recursos legals (lleis, normatives, regulacions, sancions...) explicant la legislació ambiental vigent i donant suport a les actuacions legals.
19. Reducció de la setmana laboral.

Qüestions per al debat

Penseu que caldria treballar en la definició o comprensió d'alguns conceptes que apareixen en el text (com ara "esperit crític" o "participació")? Sabem com incorporar-los al nostre projecte?

1

Alguns grups de debat del Fòrum han fet observacions sobre la importància de la creativitat, la sensibilitat, la visió estètica, i tot d'altres aspectes lligats al substracte emocional que tots portem dins i que condiciona la nostra manera de pensar, actuar i ser. Ara bé, aquests aspectes gairebé no apareixen en les propostes d'actuació. Com es podrien incorporar? Com a noves línies estratègiques? Teniu idees de projectes en aquest sentit?

2

Com es podria explicitar millor la importància dels canvis de valors culturals, de perspectiva política, de prioritats col·lectives?

3

Com ens podem dotar d'indicadors de sostenibilitat en relació als programes d'educació ambiental?

4

12

Objectius i metodologies de l'

En relació a la proposta de realització d'un projecte de sostenibilitat amb un programa d'actuacions concret per a cada centre o equip d'educació ambiental (projecte 9), podem engegar, sostenir, fer funcionar nous projectes alternatius? Quins?

5

Qui penseu que hauria de formar part del Consell d'Educació descrit al projecte 12? Qui hauria de liderar la seva creació? Quins són els programes que hauria de redissenyar? O tindria la funció de realitzar la recerca i assessorament?

6

Formació

La diagnosi resultat dels tres blocs de debat del Fòrum assenyala que s'ha d'ampliar i aprofundir en la formació de les persones dedicades directament o indirecta a la gestió i a l'educació ambiental.

OBJECTIU 1: GARANTIR UNA FORMACIÓ INICIAL I CONTINUADA DE QUALITAT DELS EDUCADORS AMBIENTALS.

Línia estratègica 1: Incorporació de l'educació ambiental des de la formació inicial.

Projectes:

1. Disseny d'un pla de formació, avaluació i reajustament adequats a les necessitats actuals dels educadors (en pedagogia, gestió, didàctica...).
2. Formació complementària en educació ambiental en diverses llicenciatures, amb assignatures específiques i pràctiques.
3. Promoció de cicles formatius de grau mitjà i superior en educació ambiental.
4. Creació d'una llicenciatura en educació ambiental.

(*En relació a la formació dels educadors ambientals, vegeu també projecte 5 d'objectius i metodologies i projecte 2 de recerca i avaluació).

Línia estratègica 2: Consolidació i aprofundiment de la formació (interdisciplinària) continuada dels educadors ambientals.

Projectes:

5. Constitució de grups interdisciplinaris d'educadors ambientals.
6. Elaboració d'una base de dades per funcionar com a xarxa i promoure enllaços.
7. Formació d'una xarxa de diàleg i actualització d'informació entre els diferents grups.
8. Coordinació i col·laboració amb xarxes equivalents a nivell internacional.

(*En relació al foment del treball en xarxa, vegeu també línia estratègica 2 d'organització com a col·lectiu)

9. Elaboració de programes d'actualització de conceptes per oferir una visió global i interdisciplinària de l'ambient.

Línia estratègica 3: Elaboració de noves eines per a la formació permanent.

Línia estratègica 4: Desenvolupament de mecanismes que ordenin la formació i garanteixin la seva qualitat.

Projectes:

10. Definició de barems de qualitat en la formació.
11. Avaluació continuada de la qualitat de la formació.
12. Organització de fòrums, debats... per a l'establiment de criteris comuns a totes les propostes de formació en l'àmbit de l'educació ambiental.
13. Centralització / canalització de tota l'oferta educativa existent.
14. Homologació i/o convalidació de les diferents formes de formació ambiental (cursos, postgraus...).

De caràcter general:

15. Creació d'un Institut Català d'Educació Ambiental, que entre les seves tasques inclogui la definició dels perfils dels educadors ambientals i l'organització de la formació.
(*Vegeu projecte 10 d'organització com a col·lectiu)

OBJECTIU 2: MILLORAR LA FORMACIÓ AMBIENTAL DEL PROFESSORAT.

Línia estratègica 5: Reforç de l'educació ambiental en la formació inicial i continuada del professorat.

Projectes:

16. Assignació d'un professor coordinador d'educació ambiental a tots els centres d'ensenyament, amb les següents funcions: formar i assessorar els seus companys en la introducció de l'educació ambiental en les seves assignatures; coordinar i impulsar projectes d'educació ambiental. (*Vegeu també línia estratègica 2 de sistema educatiu formal)
17. Establiment de matèries obligatòries d'educació ambiental en la formació inicial del professorat de tots els nivells.
18. Implementació de l'educació ambiental com a eix transversal en les llicenciatures i diplomatures universitàries.

OBJECTIU 3: REFORÇAR LA FORMACIÓ AMBIENTAL DELS TÈCNICS, PROFESSIONALS I ALTRES AGENTS QUE PODEN CONTRIBUIR A LA MILLORA DEL MEDI AMBIENT.

Línia estratègica 6: Formació permanent i assessorament a tècnics, professionals i altres agents ambientals.

Projectes:

19. Anàlisi de les mancances, problemes o vicis en la formació ambiental dels agents socials. Detecció de necessitats.
20. Realització d'una guia de recursos existents.
21. Disseny de cursos per sectors.
22. Realització de cursos de formació dirigida als treballadors, aprofitant el marc legislatiu vigent.
23. Formació de treballadors formadors de nous treballadors (efecte multiplicador).
24. Consolidació d'una xarxa formats - formadors.
25. Formació i assessorament d'agents en temes d'Agendes 21, ecoauditories, etc.
26. Formació de voluntaris del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004.

Línia estratègica 7: Incorporació de l'educació ambiental en els col·legis i associacions professionals, gremis, administració, empreses, universitats, fundacions, etc.

OBJECTIU 4: MILLORAR LA FORMACIÓ AMBIENTAL DELS PROFESSIONALS DE LA COMUNICACIÓ.

(*Vegeu també objectiu 1 de comunicació)

Línia estratègica 8: Formació inicial i continuada de professionals de la informació (periodistes i comunicadors) especialistes en medi ambient i educació.

Projectes:

27. Revisió de continguts de les carreres de comunicació i dels programes de formació fets fins al moment.
28. Promoció dels cursos d'especialització en periodisme ambiental.
29. Creació de grups de debat entre els informadors.

Qüestions per al debat

La línia estratègica 3 fa referència a l'elaboració de noves eines per a la formació permanent dels educadors. En quins instruments podríem pensar? Recursos, materials de recolzament, sessions de formació...? Podríeu suggerir iniciatives en aquesta línia?

1

La iniciativa 11 consisteix en l'avaluació continuada de la qualitat de la formació. Com es podria concretar un projecte d'aquest tipus? Es tractaria d'avaluar la formació inicial? I la continuada? Quin seria el propòsit d'aquesta avaluació? Quines institucions l'haurien de promoure? I realitzar-lo?

2

Els projectes 6, 7 i 8 fan referència al treball en xarxa. Podríeu definir o ampliar les característiques o propòsits que podrien tenir aquestes xarxes de formació?

3

Dins la línia d'incorporació de l'educació ambiental des de la formació inicial, s'inclou la creació d'una llicenciatura en educació ambiental. Aquesta proposta ha generat controvèrsies i desacords. Podríeu indicar el més clarament possible els pros i els contres?

4

13

Com podria participar el col·lectiu d'educadors ambientals en la formació permanent del professorat? Com podria col·laborar-hi la SCEA? Quin tipus de propostes de formació permanent es podrien organitzar? Caldria pensar en diferents propostes en funció de les diferents etapes educatives?

Forma
5

Quin tipus de gestions es podrien fer des de la SCEA per conscienciar sobre la necessitat de millorar la formació ambiental del professorat (inicial i permanent)? A qui caldria dirigir les actuacions? A l'administració educativa? Als equips educatius? A tot el professorat?

6

Com es podria concretar la participació d'altres agents de la comunitat educativa (per exemple les famílies)? Penseu en un model en què intervendrien les universitats? Com?

Com es podria integrar la formació permanent amb propostes d'ambientalització dels centres escolars?

7

A través de quin tipus de propostes o projectes es podria concretar la línia estratègica 7 (incorporació de l'educació ambiental en els col·legis i associacions professionals, gremis, administració, empreses, universitats, fundacions...)? Quin paper hi jugaria la SCEA? Es tractaria de promoure propostes o encarregar-se de la seva realització? Com?

8

La proposta 29 consisteix en la creació de grups de debat entre els informadors. Qui seria convenient que participés en aquests grups? Com es podrien organitzar? Com es podria convocar als possibles interessats? Com motivar-los? Si la SCEA s'encarregués d'organitzar-los, amb quines institucions o empreses es podria compartir la proposta?

9

Sistema educatiu formal

En el context del sistema educatiu formal, el debat del fòrum ha anat perfilant tres aspectes: l'educació, l'educador i la relació escola-societat.

Pel que fa a l'educació, la diagnosi constata que a l'escola hi ha preocupació per saber què és i en què consisteix l'EA, però encara no estan prou clars els objectius de la formació dels escolars, manca establir relacions entre els conceptes i la metodologia emprada i propostes educatives que contemplin el desenvolupament sostenible. S'accepta la inclusió de l'educació ambiental com a eix transversal, però es constata que hi ha dificultats per al seu desenvolupament real a l'escola.

Pel que fa a l'educador, s'observa que manca formació del professorat com a col·lectiu i suport en la seva tasca.

Pel que fa a la relació escola-societat, s'indica que es delega excessivament l'educació en valors a l'escola, i alhora el context social i l'actuació de l'administració no faciliten el treball en educació ambiental, entre d'altres causes per les característiques dels programes (poc adaptats a la realitat) i per passivitat administrativa.

La finalitat d'aquest àmbit temàtic és aconseguir integrar l'educació ambiental en l'educació formal.

OBJECTIU 1: OPTIMITZAR EL TREBALL DEL PROFESSORAT EN ACTIU.

Línia estratègica 1: Suport al professorat.

Projectes:

1. Obtenció de recursos suficients perquè el treball ambiental no sigui una feina extra.
2. Difusió als centres escolars d'una selecció del material i recursos d'educació ambiental ja existents.
3. Aportació de personal extern de suport als programes d'educació ambiental a les escoles.
4. Assessorament extern per part de tècnics, científics i pedagogs als programes d'educació ambiental escolar.
5. Creació de seminaris d'educació ambiental als centres escolars.

Línia estratègica 2: Millora de la formació permanent del professorat.

(*Vegeu objectiu 2 de l'àmbit de formació)

OBJECTIU 2: AMBIENTALITZAR L'ESCOLA.

Línia estratègica 3: Ambientalització de l'organització escolar.

Projectes:

6. Anàlisi i avaluació de com funciona i com ha funcionat l'EA realitzada fins ara.
7. Promoció de models educatius de centre que optin per la sostenibilitat a tots nivells.
8. Realització d'ecoauditories de centre amb la participació de l'alumnat.
9. Formació d'equips multidisciplinars en els centres escolars.
10. Reflexió i implicació en els problemes ambientals a nivell de claustre.
11. Programació de xerrades d'experts que convidin a la reflexió.

Línia estratègica 4: Ambientalització del currículum.

Projectes:

12. Ambientalització del disseny curricular. Treballar, en l'educació ambiental, els diferents blocs de continguts (procedimentals, actitudinals i conceptuals).
13. Adopció i potenciació a les escoles, de l'eix transversal de l'educació ambiental.
14. Aplicació de metodologies basades en l'educació-acció, que afavoreixin la reflexió a partir de les accions quotidianes.
15. Treball sobre els diferents temes de manera global i integradora.
16. Disseny d'unitats didàctiques (crèdits variables i crèdits de síntesi) amb contingut i discurs d'educació ambiental.
17. Realització de propostes educatives amb l'alumnat des dels primers nivells escolars.
18. Creació de l'àrea de coneixement del medi.
19. Realització d'un programa educatiu sobre el consum responsable destinat a ESO.

Línia estratègica 5: Projectió dels centres d'ensenyament al medi social on estan inserts.

Projectes:

20. Desenvolupament de projectes a treballar amb la complicitat dels governs locals, sindicats i associacions.
21. Creació de mecanismes de coordinació entre els responsables de l'educació (pares, escoles, administració, grups educatius...).

Qüestions per al debat

- 1 En quins aspectes caldria reforçar la concepció de l'educació ambiental que es té a l'escola?
- 2 En relació a les iniciatives números 13 i 18, considereu més convenient reforçar l'eix transversal d'educació ambiental o crear una àrea específica d'educació ambiental o de coneixement del medi? Una cosa substituiria l'altra?
- 3 Quins incentius o ajudes podrien ser claus perquè les escoles emprenguessin processos d'ambientalització?
- 4 S'han suggerit una sèrie d'iniciatives per donar suport al professorat i aconseguir que el treball en educació ambiental no sigui un "sacrifici". Com es podrien implementar a la pràctica?
- 5 Quins continguts, metodologies o estratègies caldria treballar fonamentalment en la formació del professorat?
- 6 Quins formats serien adequats per a la formació permanent del professorat?
- 7 Quin paper hauria de jugar el Departament d'Ensenyament en el foment d'aquests avenços en educació ambiental?
- 8 Quin paper hauria de jugar la Societat Catalana d'Educació Ambiental en el foment de la integració real de l'educació ambiental al sistema educatiu formal?

Centres d'educació ambiental

Els centres d'educació ambiental han jugat un paper important en el desenvolupament de l'educació ambiental a Catalunya, però no es poden estancar. A la diagnosi s'han indicat alguns defectes potser freqüents: limitació dels destinataris (majoritàriament escolars), continguts conceptuals poc actualitzats, manca d'incorporació de continguts referits a procediments i valors, poca diversificació en les activitats, manca d'estímul a l'acció per excés de dirigisme...

La qualitat és desigual. Al costat de centres preocupats per la innovació, es pensa que n'hi ha que segueixen fent ciències naturals sota el rètol de l'EA. Entre les dificultats per dur endavant projectes de qualitat s'ha citat el fet de treballar de manera molt puntual en relació a l'educand i l'inestabilitat de la feina. També preocupa la competència amb entitats amb finalitats estrictament mercantils.

La finalitat d'aquest àmbit és fer els centres d'educació ambiental més útils per al desenvolupament sostenible a Catalunya.

OBJECTIU 1: MILLORAR LA QUALITAT DELS CENTRES D'EA.

Línia estratègica 1: Definició d'índexs de qualitat i homologació dels equipaments i serveis d'educació ambiental.

Projectes:

1. Convocatòries de trobades per establir criteris de qualitat i mínims d'homologació.
2. Creació d'una comissió d'homologació que defineixi criteris i índexs de qualitat.
3. Publicació d'un document sobre criteris de qualitat. Difusió.
4. Creació i atorgament d'una distinció d'homologació (com un ISO).

Línia estratègica 2: Consolidació d'equips educatius estables.

Projectes:

5. Establiment d'intercanvis entre equips / equipaments.
6. Remodelació i diversificació dels equips d'educadors.
7. Petició d'una línia d'ajuts a curt termini (de 6 a 12 mesos) per part de les administracions (Generalitat, Consells Comarcals...).
8. Promoció de projectes de desenvolupament local per part d'institucions i professionals.

Línia estratègica 3: Ambientalització dels centres d'educació ambiental (projecte educatiu, infraestructura i gestió).

Projectes:

9. Constitució d'un equip de treball per al desenvolupament d'un projecte d'ambientalització dels centres d'educació ambiental.

OBJECTIU 2: INCREMENTAR I MILLORAR ELS SERVEIS DELS EQUIPAMENTS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL.

Línia estratègica 4: Reforç de la intervenció dels centres d'educació ambiental en el seu entorn.

Projectes:

10. Creació d'un equip de treball a partir d'una convocatòria àmplia, integrat per membres de l'administració, els usuaris i els propis centres, per desenvolupar una estratègia d'intervenció.

Línia estratègica 5: Actuació dels centres d'educació ambiental com a assessors de les escoles en el camp de l'educació ambiental.

Projectes:

11. Adhesió dels centres d'EA als centres de recursos pedagògics actuals.

OBJECTIU 3: ASSOLIR UNA DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL DELS EQUIPAMENTS D'EA ADEQUADA A LES NECESSITATS DEL PAÍS.

Línia estratègica 6: Aconseguir que cada comarca o àmbit territorial disposi d'un centre d'EA que funcioni com a centre de recursos i nucli assessor.

Projectes:

12. Estudi sobre les necessitats de cada comarca i elaboració de plans d'acció.
13. Creació d'unes agències territorials que regulin les activitats en la seva àrea.
14. Coordinació sobre el territori d'una xarxa d'equipaments que treballin de forma coherent.
15. Creació d'una coordinadora de centres.

Qüestions per al debat

En la identificació de criteris de qualitat per als equipaments i serveis d'educació ambiental, com es podria involucrar al màxim d'implicats?

1

Esteu d'acord amb l'homologació de centres d'educació ambiental? Penseu que hi hauria d'haver uns mínims d'obligat compliment per part de tots els centres? Justifiqueu la resposta. En cas afirmatiu, qui els hauria d'establir? Qui atorgaria les distincions d'homologació?

2

Podrieu fer propostes concretes per avançar en l'ambientalització dels centres d'educació ambiental?

3

Podrieu proposar altres projectes concrets en relació amb la intervenció dels centres d'educació ambiental en el seu entorn i com a assessors de les escoles en matèria d'educació ambiental?

4

Com es podria desenvolupar el projecte d'adhesió dels centres d'educació ambiental als centres de recursos pedagògics?

5

Amb quins recursos econòmics podrien comptar els centres que actuessin de nuclis assessors del seu territori?

6

Esteu d'acord amb la creació d'agències territorials reguladores de les activitats d'educació ambiental? En cas afirmatiu, de qui dependrien? Quina autoritat tindrien?

7

En relació a les propostes de coordinar centres, el Consell de Centres d'Educació Ambiental de la SCEA no treballa ja en aquesta línia? Què li falta?

8

Comunicació

Tenint en compte els diferents aspectes característics de la comunicació, els participants al debat del Fòrum fan les següents aportacions:

Respecte a l'emissor, es troba a faltar la presència de professionals de la comunicació especialitzats en problemes socioambientals. Igualment, es considera que als educadors ambientals els hi manquen tècniques de bons comunicadors.

Respecte al missatge, es pensa que els mitjans de comunicació estan donant informació enganyosa i gens rigorosa sobre el medi ambient, i un missatge de la sostenibilitat poc entenedor.

En relació al receptor, es considera que tothom ha de rebre la informació socioambiental, a través d'un missatge sempre adequat al tipus de destinatari. Com a canal per a una comunicació coherent amb el medi ambient, es dona molta importància a ràdios, premsa i televisions locals.

unicació

OBJECTIU 1: MILLORAR LA FORMACIÓ I PROFESSIONALITAT DELS EMISSORS

Línia estratègica 1: Millora de les habilitats comunicadores dels educadors ambientals.

Projectes:

1. Realització de cursos sobre tècniques de comunicació destinats als educadors.
2. Intercanvi d'experiències sobre comunicació entre educadors.
3. Creació de xarxes de comunicació entre educadors ambientals.

Línia estratègica 2: Millora dels coneixements socioambientals i de la implicació en aquesta temàtica per part dels professionals de la comunicació.

Projectes:

4. Incentivar a la universitat a revisar i incorporar els continguts d'educació ambiental en les carreres de ciències de la informació.
5. Ajudes a l'especialització en periodisme ambiental.

(*Vegeu també objectiu 4 de formació)

OBJECTIU 2: VETLLAR PERQUE ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ SUBMINISTRIN INFORMACIÓ RIGOROSA I NO ENGANYOSA EN RELACIÓ A LA TEMÀTICA SOCIOAMBIENTAL.

Línia estratègica 3: Treball cooperatiu entre educadors i comunicadors.

Projectes:

6. Creació d'un fòrum permanent d'assessorament ambiental als mitjans de comunicació, format per professionals de la comunicació, col·lectius d'educació ambiental, científics, ONGs, filòsofs i administració pública.
7. Impuls a la participació de col·lectius d'educació ambiental en televisions i ràdios locals. Recerca d'elements de participació i interacció amb la població local.

Línia estratègica 4: Tutela i seguiment dels continguts emesos pels mitjans de comunicació.

Projectes:

8. Creació d'un consell regulador de la informació ambiental.
9. Denúncia dels anuncis que afavoreixen actituds i comportaments de destrucció de la natura.

OBJECTIU 3: INCORPORAR MISSATGES RELATIUS A LA SOSTENIBILITAT I A LA PROBLEMÀTICA AMBIENTAL ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ, ADEQUANT ELS MITJANS A TOTS ELS DESTINATARIS.

Projectes:

8. Incorporació d'assessors en educació ambiental en els programes d'entreteniment (serials, concursos...).
11. Creació d'espais d'informació i entreteniment ambiental als mitjans de comunicació.
12. Creació d'un personatge-símbol transmissor dels valors i de la informació ambiental als mitjans de comunicació.
13. Creació d'un espai d'informació ambiental a l'estil del "trànsit" i "el temps" a la televisió.

Qüestions per al debat

- 1 Com es podria incentivar els periodistes en actiu per adquirir coneixements ambientals bàsics i implicar-se en els temes ambientals?
- 2 Creieu que caldria interessar més els periodistes en els temes d'educació? Com?
- 3 Com aconseguir la participació i interacció entre receptors i emissors, en el cas dels grans mitjans de comunicació?
- 4 Esteu d'acord amb la creació d'un consell regulador de la informació ambiental? Justifiqueu la resposta. En cas afirmatiu, qui n'hauria de tenir les competències? Quines atribucions li adjudicarieu?
- 5 Quina creieu que seria la línia estratègica clau per assolir el tercer objectiu (incorporar missatges relatius a la sostenibilitat i a la problemàtica ambiental als mitjans de comunicació, adequats als destinataris)?
- 6 Com aconseguir la complicitat dels productors i dels directius dels mitjans de comunicació per a la realització i emissió de programes coherents amb la nova ètica ambiental?

Recerca i avaluació

Pel que fa a la recerca en educació ambiental, constatem que se'n fa molt poca. Bona part de les propostes educatives en el camp de l'EA es dissenyen a partir de les intuïcions que té cadascú, i es van millorant en funció de possibles encerts i errors, avaluats subjectivament. No hi ha recerca orientada a crear models teòrics que possibilitin fer prediccions sobre cap a on orientar els projectes en educació ambiental, i tampoc es fa recerca orientada a la revisió d'allò que s'està fent.

Pel que fa a l'avaluació, aquesta s'ha centrat fonamentalment en identificar el possible grau de satisfacció dels usuaris de les activitats promogudes. En canvi, poques vegades es busca conèixer si les activitats han estat educatives en relació a algun objectiu, i molt menys es té en compte l'aplicació d'una avaluació que serveixi per millorar els resultats mentre es realitzen les activitats.

Entre les causes possibles s'apunten:

- Hi ha poca tradició de recerca educativa vinculada a la pràctica.
- L'EA és una activitat que requereix un coneixement interdisciplinari força divers en relació al que serien els estudis inicials dels educadors. Poques vegades les persones que es formen en aquest camp han rebut formació d'EA pròpiament dita, és a dir, de coneixements que integrin els de referència.
- L'avaluació s'acostuma a vincular més a la demostració de 'resultats' davant d'altres persones o organismes (generalment els responsables dels pagaments), que no pas a la presa de decisions sobre què és allò que cal canviar en els projectes educatius per tal de millorar-ne la seva qualitat. Tampoc es considera que l'avaluació sigui quelcom que calgui integrar al propi disseny dels projectes com a condició necessària perquè hi hagi tasca educativa de qualitat.
- Les característiques de bona part de les activitats d'EA, molt puntuals i diverses, fa que sigui difícil avaluar l'assoliment d'objectius que sovint són generals i imprecisos.
- Per fi, també cal tenir en compte la falta de recursos econòmics destinats a la recerca i a l'avaluació.

La finalitat de l'àmbit temàtic sobre recerca i avaluació és la millora de la qualitat dels projectes d'educació ambiental.

OBJECTIU 1: ACONSEGUIR QUE ES DUGUI A TERME MÉS RECERCA EN EA VINCULADA A LA PRÀCTICA.

Línia estratègica 1: Promoció de recerques en les quals els objectius i la metodologia responguin a 'recerques-acció'.

Línia estratègica 2: Formació d'equips de recerca en què col·laborin Universitats i centres de recerca, SCEA i altres associacions, moviments de renovació pedagògica, equips d'EA, mestres i educadors.

Projectes:

1. Establiment, per a la recerca, de col·laboracions d'institucions dedicades a l'EA amb Departaments universitaris, a partir de la realització de projectes concrets.

Línia estratègica 3: Capacitació dels professionals de l'EA en recerca. Inclusió d'aquest àmbit en els currículums de formació dels educadors en EA.

Projectes:

2. Promoure que tot curs de formació de professionals inclogui sessions de formació en recerca i en avaluació.

(*Vegeu també objectiu 1 de l'àmbit de formació)

OBJECTIU 2: DEFINIR LÍNIES DE RECERCA EN EDUCACIÓ AMBIENTAL, PRIORITÀRIES A CATALUNYA A MITJÀ TERMINI.

Línia estratègica 4: Elaboració de propostes de línies de recerca en educació ambiental que considerem que podrien ser prioritàries, a partir de reflexionar sobre les necessitats que es van detectant al posar en pràctica diferents projectes.

Projectes:

3. Actuació per tal que a curt termini es consensuin entre els diferents col·lectius dedicats a l'EA propostes de línies de recerca prioritàries a Catalunya.

Línia estratègica 5: Instar a les administracions que col·laborin en la definició de línies de recerca en educació ambiental prioritàries a Catalunya, que les encarreguin a equips competents i que les dotin econòmicament (per optimitzar els recursos).

Projectes:

4. Sol·licitud als Departaments de la Generalitat (Medi Ambient i Ensenyament) de la instauració de polítiques que afavoreixin la recerca en EA (establiment de línies prioritàries, subvencions...).

OBJECTIU 3: PROMOURE QUE TOT PROJECTE D'EDUCACIÓ AMBIENTAL TINGUI EN COMPTE L'AVALUACIÓ EN EL SEU DISSENY.

Línia estratègica 6: Replantejament del concepte d'avaluació, no identificant-la únicament amb avaluació de resultats.

Projectes:

5. Planificació de més recerques/avaluacions orientades a conèixer i interpretar processos que no pas orientades a conèixer resultats.
6. Recollida/elaboració d'un catàleg de criteris i d'indicadors de qualitat per a les diverses activitats educatives. Distinció entre criteris d'eficàcia, d'eficiència i de pertinença.

Línia estratègica 7: Promoció de l'avaluació dels processos que han portat o que tenen lloc quan s'aplica un projecte d'educació ambiental.

Projectes:

7. Disseny d'estratègies i instruments per afavorir l'avaluació/autoavaluació, mentre es realitzen les activitats educatives, amb la finalitat de regular:
 - què anem a fer? per què? (es comparteixen els objectius entre educadors i educands?)
 - què es necessita per saber actuar?
 - quines diferències hi ha entre allò que es pensava/fèiem i el que es pensa/fem ara?

Línia estratègica 8: Consideració de l'avaluació i de l'autoavaluació com un component imprescindible de tota activitat educativa.

Projectes:

8. Estimular que tot projecte educatiu inclogui la reflexió entorn a preguntes del tipus: què passa? com interpretem allò que passa? quines conseqüències comporta aquesta interpretació?
9. Instar que tot projecte d'EA inclogui un apartat d'avaluació, amb el corresponent pressupost.

OBJECTIU 4: DIFONDRE I INTERCANVIAR ELS RESULTATS DE RECERQUES I AVALUACIONS.

Línia estratègica 9: Organització de plataformes que afavoreixin la trobada de persones i la manifestació de les idees.

(*Vegeu també els objectius 1 i 2 d'organització com a col·lectiu).

Projectes:

10. Plantejament periòdic (cada 2 anys?) d'un 'congrés-trobada-fòrum' de recerca en educació ambiental, amb l'objectiu d'intercanviar reflexions i de seleccionar propostes de línies de recerca.
11. Promoció de sessions/seminaris d'intercanvis d'experiències al voltant d'una determinada temàtica.
12. Edició d'una revista per recollir resultats de recerques i d'avaluacions (amb paper o electrònica).

Quin tipus de problemes educatius serien prioritaris per fer recerca entorn a ells? Per què?

1

Quines actuacions es podrien fer per promoure la realització de recerques vinculades a la pràctica?

2

Com divulgar/compartir millor els resultats de les recerques?

3

Quines finalitats caldria prioritzar per a l'avaluació: Resultats? Processos? Per indentificar grau d'eficàcia? d'eficiència? de pertinença?

4

Com es podria ajudar a la presa de consciència de la importància de l'avaluació-regulació integrada al disseny de tot procés educatiu?

5

14
Recerca
avaluació

Què es necessita més per millorar l'avaluació: Definir criteris i indicadors de qualitat?, Desenvolupar metodologies, instruments...? Altres?

6

Organització com a col·lectiu

Dins l'àmbit d'organització col·lectiva, el debat ha posat de manifest la necessitat d'estructurar la nostra organització (dels educadors ambientals i dels centres educatius) des de dues perspectives: a nivell intern i a nivell extern.

A nivell intern, es veu necessària la creació de nous espais d'intercanvi entre els educadors i de vetllar per la seva dinàmica: amb la creació de tallers o equips de treball i d'una oficina de relacions, que potenciïn l'intercanvi d'experiències, la divulgació, la recerca i la investigació, així com aspectes d'oci i laborals. També es demana la creació d'un espai de formació continuada per als educadors.

A nivell extern, es constata la necessitat de projecció de l'educació ambiental a tota la societat, particularment a través del teixit associatiu. També hi ha moltes consideracions pel que fa a les relacions amb les administracions.

Com a eina bàsica de coordinació i planificació, es parla de desenvolupar un pla integral d'actuació o estratègia nacional que pugui dimensionar l'EA en el nostre país.

OBJECTIU 1: POTENCIAR MECANISMES DE COORDINACIÓ, COMUNICACIÓ I INTERCANVI ENTRE ELS EDUCADORS AMBIENTALS.

Línia estratègica 1: Centralització de la informació.

Projectes:

1. Creació d'un cens d'entitats i especialistes.
2. Recopilació i difusió de publicacions i materials.

Línia estratègica 2: Foment del treball en xarxa.

Projectes:

3. Difusió de l'existència del col·lectiu d'educadors ambientals i implicació activa de més persones.
4. Creació i manteniment d'una xarxa d'intercanvi d'experiències en educació ambiental.
5. Establiment de mecanismes d'informació i cooperació entre equips existents.
6. Creació de plataformes per recolzar projectes intergrupals.

7. Creació de xarxes de treball: organització dels centres i altres entitats d'educació ambiental en xarxes de treball substituint la competència per la col·laboració.
8. Dotar-nos de mecanismes d'intercanvi de serveis.
9. Coordinació dels projectes d'educació ambiental locals i dels globals.

OBJECTIU 2: INCIDIR EFECTIVAMENT EN LA MILLORA DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL I LA SEVA PROJECCIÓ SOCIAL.

Línia estratègica 3: Aconseguir una estratègia d'educació ambiental per a Catalunya amb la participació de les entitats i col·lectius dels professionals de l'educació ambiental del país.

Línia estratègica 4: Dotar-nos d'una estructura capaç de coordinar esforços i d'influir en l'educació ambiental que es fa a Catalunya.

Projectes:

10. Creació d'un Institut Català d'Educació Ambiental(ICEA).

Les funcions proposades per a l'Institut són:

- Fomentar la difusió de les metodologies i de les pràctiques més innovadores de l'educació ambiental.
- Establir uns criteris de qualitat dels programes i equips educatius en educació ambiental.
- Planificar i regular la formació dels educadors, i definir barems de qualitat per a la formació.
- Elaborar un codi ètic i els continguts de base que defineixin el marc general dels professionals de l'educació ambiental.
- Realitzar recerca en educació ambiental.
- Mantenir una autoavaluació continuada.
- Coordinar-se i col·laborar amb institucions equivalents a nivell internacional.

Per a la creació de l'ICEA es proposa la constitució d'un equip interdisciplinari que elabori el seu pla d'acció, inspirat en els resultats del Fòrum 2000. Paral·lelament cal establir contacte i buscar la complicitat els diferents col·lectius implicats i elaborar els estatuts de l'Institut.

11. Creació d'unes agències territorials que regulin les activitats d'educació ambiental a la seva àrea, prèvia definició d'educació ambiental consensuada per totes les entitats que en formin part.

Línia estratègica 5: Creació d'oportunitats i fòrums d'intercanvi i innovació.

Projectes:

12. Apertura de nous fòrums i creació d'espais de debat constructiu, descentralitzats i amb una difusió efectiva.
13. Realització d'un cicle de conferències de veus dels experts.
14. Realització d'un fòrum, simposim o congrés d'educació ambiental cada dos anys.
15. Potenciació de l'intercanvi internacional.

(*Vegeu també l'àmbit de formació)

OBJECTIU 3: VETLLAR PERQUE LES ADMINISTRACIONS DEFINEIXIN UNES LÍNIES CLARES D'ACTUACIÓ EN EDUCACIÓ AMBIENTAL I LES COMPLEIXIN.

Línia estratègica 6: Millora dels canals de comunicació amb l'administració.

Projectes:

16. Elaboració d'un pla específic per fomentar la relació dels educadors ambientals amb les entitats ciutadanes i amb l'administració.

Línia estratègica 7: Seguiment i avaluació de les actuacions de l'administració.

17. Creació d'una comissió permanent en el marc dels professionals de l'educació ambiental (anomenada comissió Corcó), formada per 5 o 6 persones, que es reuneixi 3 cops l'any amb l'administració autonòmica. Entre les seves funcions hi hauria la de fer arribar a l'administració les propostes sorgides del Fòrum 2000, fer-ne un seguiment i avaluació.
18. Utilització de les vies d'intervenció i denúncia a l'administració. Assessorament d'especialistes.
19. Recerca de les estratègies més adients perquè des de l'administració hi hagi més implicació i més cessió de poder a la ciutadania.
20. Treball perquè l'educació ambiental s'incorpori en els programes polítics i en els pressupostos públics.

Qüestions per al debat

La proposta número 3 se centra en la difusió de l'existència del col·lectiu d'educadors ambientals i la implicació activa de més persones. Com es podria augmentar el nombre de socis de la Societat Catalana d'Educació Ambiental? Com es podria treballar conjuntament amb persones interessades encara que no siguin socis?

1

Com es podria establir contacte i crear sinergies per al treball conjunt entre la SCEA i altres col·lectius implicats en l'educació ambiental?

2

La creació d'un Institut Català d'Educació Ambiental (ICEA) és potser una de les propostes més ambicioses sorgides del Fòrum 2000. Podrieu fer una valoració de les funcions proposades per a l'Institut, indicant si n'eliminarieu alguna o en trobeu a faltar d'altres?

3

Quines idees teniu per a la titularitat i el finançament de l'ICEA? Quin paper creieu que hi ha de jugar la SCEA? Quines possibilitats poden haver per a la cooperació amb la Societat Balear d'Educació Ambiental, amb altres ONGs, la Universitat o amb l'administració? Indiqueu els criteris a seguir.

4

Organització
com a col·lectiu

Una altra proposta és la de crear unes agències reguladores de les activitats d'educació ambiental al seu territori. Quin paper els hi atribuïu? De qui depenen? Com es financien? Com s'organitzen?

5

La proposta 12 se centra en la creació de fòrums de debat descentralitzats, i la 14 en la realització periòdica d'un fòrum general, simposium o congrés. Exposeu la vostra opinió i indiqueu la forma de concreció que us sembli més adient.

6

Situació professional i laboral

La problemàtica laboral dels educadors ambientals, especialment la d'aquells que treballen estrictament en el marc de l'educació ambiental com a "modus vivendi", ha anat sorgint al llarg del debat del Fòrum, fins i tot identificada com un dels llasts que dificulten el desenvolupament de projectes de qualitat.

Aquesta problemàtica es fonamenta bàsicament en un reconeixement social baix de la professió, que s'evidencia en les baixes remuneracions, la precarietat contractual i la inestabilitat laboral. Cal tenir present que els departaments de treball de les administracions nacionals i estatals no reconeixen l'educació ambiental com a categoria professional.

OBJECTIU 1: ACONSEGUIR UNA MILLORA DE LES CONDICIONS LABORALS I PROFESSIONALS DELS EDUCADORS AMBIENTALS A NIVELL COL·LECTIU

Línia estratègica 1: Desenvolupament de línies de treball conjunt a favor del reconeixement social i administratiu com a col·lectiu, que comportin una progressiva millora de les remuneracions i de les situacions contractuals.

Projectes:

1. Creació d'un Col·legi Professional d'Educadors Ambientals (CPEA).
Concretament es proposa crear una comissió dins la SCEA que durant un any proposi un projecte de col·legi professional, comptant amb suport extern (jurídic, laboral-fiscal, d'altres col·legis professionals...). El pas següent seria presentar-lo a l'assemblea de la SCEA per iniciar un procés de debat, esmenes i de redacció final. Passat aquest procés intern caldria fer els passos legals i organitzatius necessaris per posar-lo en marxa.
Aquest nou organisme vetllaria per la millora del reconeixement social i tot el que això comporta, així com per la coordinació del sector de l'educació ambiental i per l'assessorament particular dels seus col·legiats.
2. Aconseguir que el camp professional de l'educació ambiental es tingui en compte en els diferents col·legis professionals.

Qüestions per al debat

La proposta de creació d'un Col·legi Professional d'Educadors Ambientals (CPEA) va resultar atractiva per a molts dels participants a la tercera trobada del Fòrum 2000. Va ser triada per cinc grups, d'entre un llistat de 40 propostes. Ara bé, la idea té també detractors. Quina és la vostra opinió sobre el tema? Expressau el més clarament possible els vostres arguments a favor o en contra.

Si hi esteu en contra, podrieu proposar alternatives? El reconeixement de l'educació ambiental en altres col·legis professionals us sembla una opció millor?

Si hi esteu a favor, quines atribucions penseu que correspondrien al CPEA? Quina seria la seva relació amb la SCEA? Diferencieu els rols específics d'una i altra entitat (en relació a la formació continuada, al seguiment dels futurs criteris de qualitat dels centres, projectes i programes d'EA).

Podeu realitzar propostes addicionals o alternatives dirigides a la millora de les condicions laborals i professionals dels educadors ambientals? A les pàgines 102 i 103 de la guia de debat es recullen diverses propostes suggerides per grups de debat.

1

2

3 15

Situació pro-
fessional i labo-

4

Fitxa resum del debat

Si us manca espai per a les respostes podeu afegir els fulls necessaris. Si heu treballat més d'un àmbit temàtic, feu una còpia de la fitxa per a cada un.

Àmbit temàtic:

Proposta d'esmenes al document. Aporteu en aquest espai propostes d'eliminació, reformulació, correcció o canvi d'ubicació d'objectius, línies estratègiques o projectes.

Noves aportacions. Indiqueu les respostes a les qüestions per al debat i altres suggeriments.

Priorització de projectes. Aquest document presenta molts reptes de futur. Indiqueu els cinc projectes que considereu prioritaris, de la totalitat.

Dades identificatives

Nom del grup, associació, institució o persona	
Adreça	
C.P.	Ciutat o poble
Telèfon	Fax
Correu electrònic	
Nom i telèfon de la persona de contacte (només per a participants col·lectius)	
Nombre de persones que han participat en el debat:	

Enviar abans del 6 d'octubre de 2000 a: Societat Catalana d'Educació Ambiental.
Aragó, 281, 1r 1a. 08009 Barcelona. Fax 93 487 32 83. Correu-e: scea@pangea.org.
Web: <http://www.pangea.org/scea>